

Nuorten välinen väkivalta heidän kanssaan työskentelevien aikuisten näkökulmasta

lisa Airasvirta

Tanja Hertell

Opinnäytetyö, AMK

Toukokuu 2024

Sosionomin tutkinto-ohjelma (AMK)

Airasvirta, Iisa & Hertell, Tanja

Nuorten välinen väkivalta heidän kanssaan työskentelevien aikuisten näkökulmasta

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Toukokuu 2024, 35 sivua

Sosionomin tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Nuorten välistä väkivaltaa on tutkittu paljon nuorten kokemana, mutta ilmiöstä on vähemmän tietoa nuorten kanssa työskentelevien aikuisten näkökulmasta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia nuorten välistä väkivaltaa ilmiönä sekä selvittää nuorten kanssa työskentelevien aikuisten keinoja puuttua väkivaltaan. Sen lisäksi tutkimuksessa haluttiin selvittää, mitä keinoja nuorten kanssa työskentelevät aikuiset tarvitsisivat väkivaltaan puuttumisen tueksi. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa ilmiöstä toimeksiantajan Kriisikeskus Mobilen hankehakemusta varten.

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena ja aineisto kerättiin sähköisen kyselylomakkeen avulla. Kyselyn kohderyhmää olivat Keski-Suomessa 13–20-vuotiaiden nuorten kanssa työskentelevät aikuiset. Kyselyyn tuli 32 vastausta. Aineisto analysoitiin sekä määrällisten tunnuslukujen, että avointen vastausten luokittelun keinoin. Tutkimustulokset on esitelty opinnäytetyössä suorina jakaumina erilaisten diagrammien avulla sekä tunnuslukuina tekstimuodossa. Avointen kysymysten vastaukset on esitelty tekstimuodossa.

Tuloksista käy ilmi, että nuorten suhtautuminen väkivaltaan on huolestuttavaa. Kyselytutkimukseen vastanneet nostivat esiin nuorten välinpitämättömän ja jopa ihailevan suhtautumisen väkivaltaa kohtaan. Tulokset kertovat myös, että noin kolmasosa vastanneista kuulee väkivallan nuorten puheissa päivittäin. Sen lisäksi tuloksista nousi esiin aikuisten huoli nuorten sosiaalisen median käytöstä ja sen vaikutuksesta nuorten väkivaltaiseen käytökseen sekä suhtautumiseen väkivaltaa kohtaan. Eniten nuorten välillä havaittu väkivallan muoto oli tutkimuksen perusteella henkinen väkivalta.

Avainsanat (asiasanat)

Nuorten välinen väkivalta, fyysinen väkivalta, sosiaalinen media, koulukiusaaminen, kouluväkivalta, henkinen väkivalta, digitaalinen väkivalta, seksuaaliväkivalta

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

Ei salassa pidettäviä tiedostoja.

Airasvirta, Iisa & Hertell, Tanja

Violence between young people from point of view of the adults working with them

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, May 2024, 35 pages

Bachelor's degree in Social Services. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

There are a lot of research done about violence between young people. Research is mainly from young people point of view. Less is research of phenomenon from adults' point of view who work with young people. Purpose of this thesis is to research violence between young people and figure out opinions of the adults working with young people. Purpose is to get information of the phenomenon and figure out adults' ways to intervene violence between young people and what would they need to support their work. Results of this thesis will be used as a base of project application of thesis' principal Kriisikeskus Mobile.

The research was executed as survey research and the data was collected by using electronic questionnaire. Target group of the survey was adults in Central-Finland who work with young people aged between 13-20. 32 people answered to the electronic questionnaire. The data was analyzed using both quantitative key figures and the classification of open answers. The results are presented in this thesis with different kind of diagrams. Open questions are analyzed by content analysis and surveys.

Results show that young people's attitude towards violence is worrying. Surveys answers tell that today young people admire violence and think that it is acceptable. Results also show that about third of the respondents hear young people talk about violence every day. Results show that adults are concerned about young people use of social media and social media's effects on young people behavior. Also, young people attitude towards violence causes concern among adults. According to the study the most observed form of violence between young people was physical violence.

Keywords/tags (subjects)

Violence between young people, physical violence, social media, bullying, school violence, psychological violence, digital violence, sexual violence

Miscellaneous (Confidential information)

No confidential files.

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Tiedonhaku	6
3	Nuorten välinen väkivalta	6
3.1	Fyysinen väkivalta	8
3.2	Henkinen väkivalta.....	9
3.3	Seksuaaliväkivalta	10
3.4	Digitaalinen väkivalta.....	11
3.5	Koulukiusaaminen.....	12
3.6	Väkivallan vaikutukset	13
3.7	Nuorten väliseen väkivaltaan puuttuminen	15
4	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	17
5	Toteutus	17
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	18
5.2	Aineistonkeruu.....	18
5.3	Aineiston analyysi	20
6	Tulokset	21
6.1	Vastaajat ja heidän käsityksensä nuorten välisestä väkivallasta	21
6.2	Nuorten välinen väkivalta vastanneiden kuvailemana	25
6.3	Puuttumisen keinot tällä hetkellä.....	27
6.4	Tarvittavat keinot puuttumiseen	28
7	Pohdinta	30
7.1	Luotettavuus ja eettisyys	31
7.2	Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset	32
	Lähteet	35
	Liitteet	39
	Liite 1. Tutkimuksen kyselylomake	39

1 Johdanto

Tämän päivän uutisointia seurattaessa ei voi välttyä otsikoilta nuorten tekemästä ja kokemasta väkivallasta. Aihe on erityisen ajankohtainen, sillä digitalisaatio ja sosiaalinen media mahdollistavat sen, ettei väkivallalta voi suojautua. Väkivalta lasten ja nuorten keskuudessa on yhteiskunnallinen ongelma, minkä ratkaisemiseen nuorten kanssa työskentelevät tarvitsevat apua. On ensisijaisen tärkeää panostaa toimivaan moniammatilliseen yhteistyöhön lastensuojelun, sosiaali- ja nuorisotoimen, mielenterveyspalveluiden sekä poliisin välillä. Lasten ja nuorten ongelmiin täytyy puuttua ajoissa, jotta ongelmat eivät pääse kasaantumaan. (Nuorten lisääntynyt väkivalta on yhteiskunnallinen ongelma – tukipalvelut on saatava kuntoon 2022.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella nuorten välistä väkivaltaa ilmiönä sekä selvittää, kuinka nuorten kanssa työskentelevät aikuiset pystyisivät paremmin puuttumaan ilmiöön. Väkivaltaan puuttumisella voidaan ehkäistä sen synnyttämiä sekä yksilöllisiä että yhteiskunnallisia seurauksia. Opinnäytetyön aihe valikoitui kiinnostuksesta väkivaltailmiötä kohtaan sekä toimeksiantajan Kriisikeskus Mobilen tarpeen pohjalta. Kriisikeskus Mobilen hakee rahoitusta hankkeeseen, jonka pohjaksi tutkimustulokset tulevat. Tutkimus sijoittuu Keski-Suomen alueelle.

Opinnäytetyössä halutaan tuoda esiin Keski-Suomen alueella nuorten kanssa työskentelevien aikuisten näkökulmaa tutkittavaan ilmiöön ja tutkimus toteutetaan määrällisenä kyselytutkimuksena. Kyselyn kohderyhmää ovat 13–20-vuotiaiden nuorten kanssa työskentelevät aikuiset. Opinnäytetyön tavoitteena on saada vastaus tutkimuskysymyksiin, minkälaista nuorten välinen väkivalta on, minkälaisia keinoja nuorten parissa työskentelevillä aikuisilla on puuttua väkivaltaan ja minkälaisia keinoja aikuiset tarvitsevat puuttuakseen nuorten väliseen väkivaltaan.

Nuori määritellään tässä opinnäytetyössä 13–20-vuotiaaksi. Tutkimuksessa tarkastellaan väkivallan muodoista fyysistä-, seksuaalista-, henkistä- sekä digitaalista väkivaltaa ja koulukiusaamista. Opinnäytetyön ulkopuolelle rajautuu lähisuhteissa, seurustelusuhteissa sekä kotona tapahtuva väkivalta. Rajaus tehdään, sillä toimeksiantaja Kriisikeskus Mobile tarvitsee tietoa nuorten välisestä vertaisväkivallasta hankehakemuksen pohjaksi.

2 Tiedonhaku

Aloitimme opinnäytetyön tiedonhakuprosessin määrittelemällä tutkimuksen kannalta keskeiset käsitteet sekä rajaamalla tutkittavan aihealueen. Tiedonhaussa käytettävien käsitteiden rajaaminen oli haastavaa, koska väkivalta käsitteenä on hyvin laaja ja sen voi jakaa edelleen moneen alakäsitteeseen. Keskeisiksi käsitteiksi opinnäytetyön tiedonhakua varten muodostuivat: nuorten välinen väkivalta, vertaisväkivalta, fyysinen väkivalta, henkinen väkivalta, kouluväkivalta, koulukiusaaminen, seksuaalinen väkivalta, digitaalinen väkivalta sekä väkivallan vaikutukset. Tutkimuksen ulkopuolelle rajautuivat lähisuhdeväkivalta sekä seurusteluväkivalta, sillä toimeksiantaja tarvitsee tietoa nuorten välisestä vertaisväkivallasta.

Käsitteiden rajaamisen myötä tiedonhaku eteni tiedonlähteiden rajaamiseen, jotta opinnäytetyö sisältäisi tietoa luotettavista lähteistä, mutta samalla tieto olisi mahdollisimman monipuolisista. Opinnäytetyön tiedonhakukantoina käytimme kirjaston aineiston lisäksi Janet Finna- tietokantaa, Google Scholar- tiedonhakupalvelua, theseus- arkistoa, muita verkkoaineistoja sekä Sage-journals- tietokantaa vieraskielisten lähteiden etsimiseen. Hakusanoina käytimme muun muassa nuorten välinen väkivalta, kouluväkivalta, koulukiusaaminen, violence between young ja youth violence.

Lähteitä tarkastellessa pohdimme niiden luotettavuutta ja ajantasaisuutta sekä lähteen merkityksellisyyttä opinnäytetyöllemme. Luotettavuutta arvioitiin julkaisijan sekä lähteen laadun perusteella. Tiedonhaun tavoitteena oli saada mahdollisimman laaja ja monipuolinen käsitys väkivaltailmiöstä sekä kerätä tietoa siitä, mitä nuorten välisestä väkivallasta ja siihen puuttumisen keinoista jo tiedetään ennen tutkimusosuuteen siirtymistä. Tiedonhaussa sopivien englanninkielisten lähteiden löytäminen oli haastavaa. Suuri osa englanninkielisistä lähteistä oli kirjoitettu amerikkalaisesta näkökulmasta, missä nuorten välinen väkivalta ja siihen puuttuminen on kulttuurisesti erilaista kuin Suomessa. Tutkittavan ilmiön ja toimeksiannon kannalta tarvitsemme tietoa ilmiöstä Suomessa.

3 Nuorten välinen väkivalta

Nuoruudella tarkoitetaan lapsuuden ja aikuisuuden välistä ikävaihetta. Nuorisolain (L1285/2016) mukaan kaikki alle 29-vuotiaat ovat nuoria, kun taas Yhdistyneiden kansakuntien (n.d.) mukaan

15–24-vuotiaat luetaan nuoriksi. Tutkimusten mukaan nuoret itse rajaavat nuoruuden 10 ja 20 ikävuoden välille. On myös todettu, ettei lapsesta nuoreksi muuttumisen ajankohtaa voida liittää selkeästi mihinkään tiettyyn elämänvaiheeseen. Sen sijaan koettuun siirtymään vaikuttavat muun muassa sukupuoli, asuinpaikka, sekä elämäntilanne. (Berg & Myllyniemi 2013.)

Myös kehityspsykologian näkökulmasta nuoruus määritellään siirtymänä lapsuudesta aikuisuuteen. Nuoruuden keskeisiä kehitystehtäviä ovat sukupuoli-identiteetin saavuttaminen, koulutuksen hankkiminen, valmistautuminen työ- ja perhe-elämään sekä ideologian omaksuminen. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2015.) Nuori on osaltaan vielä kypsymätön, itsekeskeinen ja epävarma. Tunteiden hallinta voi olla haastavaa ja usein tunteet koetaan voimakkaasti. Nuori elää hetkessä ja kokee olevansa kaikkivoipainen. (Nuoruusikä 2023.)

Väkivallan käsite voidaan määritellä eri tavoin. Väkipalta voidaan määritellä vallankäytöksi, johon usein liittyy tarkoituksenhakuisuutta sekä tavoitteellisuutta. Väkipaltailmiössä uhri on alisteisessa asemassa verrattuna väkivallan käyttäjään. (Huhtalo, Kuhanen & Pyykkö 2003, 9–11.) Maailman terveysjärjestö määrittelee väkivallan olevan fyysisen voiman, kontrollin tai vallan tahallista käyttöä siten, että se voi johtaa uhrin fyysiseen tai psyykkiseen vahingoittumiseen, perustarpeiden laiminlyöntiin, lapsen kehityksen vahingoittumiseen tai jopa kuolemaan. (Bildjuschkin, Ewalds, Hieta-mäki, Kettunen, Koivula, Mäkelä, Nipuli, October, Peltonen & Siukola 2019, 5.)

Väkipalta voidaan määritellä myös eri näkökulmista. Tyypillisesti väkipalta määritellään ihmissuhteiden mukaan, kuten perheväkipalta, parisuhdeväkipalta, lähisuhdeväkipalta tai sukupuolen mukaan, kuten naisiin kohdistuva väkipalta. Väkipalta voidaan myös määritellä väestöryhmän mukaan, kuten vammaisiin kohdistuva väkipalta tai tapahtumapaikan mukaan, kuten kadulla tapahtuva väkipalta sekä kouluväkipalta. Yleisin tapa jaotella väkipalttaa lienee kuitenkin sen ilmenemisen mukaan väkivallan muotoina, kuten fyysinen-, henkinen-, taloudellinen- tai seksuaalinen väkipalta. (Bildjuschkin, Ewalds & Siukola 2019.)

Nuorten välinen vakava väkipalta on lisääntynyt viime vuosina ja väkivallanteoissa saatetaan käyttää erilaisia aseita. Tämän tyyppinen väkipalta on kuitenkin edelleen harvinaista ja kasautuu usein nuorille, joilla on jo ennestään esimerkiksi päihde- tai mielenterveysongelmia. Tyypillistä nuorten väliselle väkivallalle on se, että tekijä on ikätoveri. (Nuorten välinen väkipalta n.d.) Nuoren tekemä

väkivalta on usein reagoitua vallitsevaan tunnetilaan. Ennen väkivallan tekoa nuori on saattanut kokea voimakasta vihaa tai suuttumusta. Nuoren tunnetaidot eivät ole vielä kehittyneet täysin eikä hän välttämättä pysty säätelemään ja hallitsemaan negatiivisen tunteen ilmaisua. (Rytkönen 2014, 64.) Nuorten väliselle väkivallalle on tyypillistä myös se, että apua ei haeta ja näin ollen väkivalta jää piiloon. Tähän vaikuttaa se, että väkivallan tekijä saattaa kuulua nuoren kaveriporukkaan ja kynnyks puhua tapahtuneesta on sen vuoksi korkea. On myös mahdollista, että väkivaltilanteeseen on liittynyt päihteitä ja nuori ei sen vuoksi halua kertoa tapahtuneesta seurausten pelossa. (Arkio, Kreivi, Kontunen & Saukko 2011, 131.)

Ikätoverin taholta koettua väkivaltaa koetaan usein myös vähemmän vakavaksi ja sitä pidetään hyväksyttävämpänä. Tutkimusten mukaan yleisin vertaissuhteissa koettu väkivallan muoto on henkisesti väkivaltainen kiusaaminen, jota esiintyy etenkin koulumaailmassa. Kiusaamista oli vuoden 2022 tutkimuksen mukaan kokenut 12 prosenttia yhdeksäsluokkalaisista. Fyysistä väkivaltaa ikätovereiden välillä oli taas kokemus viisi prosenttia yhdeksäsluokkalaisista. (Mielityinen, Hautamäki, Hakala, Fagerlund & Ellonen 2023, 33.) Seuraavaksi tarkastellaan tyypillisimpiä väkivallan muotoja nuorten välillä. Tarkastelussa olevat väkivallan muodot ovat fyysinen-, henkinen, - seksuaalinen- sekä digitaalinen väkivalta ja koulukiusaaminen.

3.1 Fyysinen väkivalta

Kun puhutaan väkivaltailmiöstä, tulee useimmille mieleen fyysisen väkivallan muoto. Fyysiseksi väkivallaksi voidaan määritellä kaikki teot, jotka loukkaavat ruumiillista koskemattomuutta. Fyysiseen väkivaltaan voi myös liittyä erilaisten aseiden käyttöä väkivallan välineenä ja fyysinen väkivalta voi pahimmassa tapauksessa johtaa uhrin kuolemaan. (Huhtalo ym. 2003, 11.) Fyysinen väkivalta voi ilmentyä myös lyömällä, potkimalla, tönimällä, raapimalla, tökkimällä, hiuksista repimällä, sulkemalla huoneeseen tai tilaan, tavaroita viemällä tai niitä tuhoamalla. (Hamarus 2012, 38.)

Fyysinen väkivalta täyttää aina rikoksen tunnusmerkistön ja usein liittyy myös muihin väkivallan muotoihin. Muista väkivallan muodoista esimerkiksi seksuaaliväkivalta voi sisältää myös fyysistä väkivaltaa. Fyysiseen väkivaltaan liittyy aina myös henkistä väkivaltaa, sillä uhri usein kokee pelkoa

ja väkivallan käyttäjä käyttää valtaa uhriin. Fyysistä väkivaltaa voi olla vaikea tunnistaa siitäkin huolimatta, että siitä usein jää jälki. Aina jälkeä ei kuitenkaan jää, mutta se ei tee väkivallan teosta hyväksyttävää. (Fyysinen väkivalta 2019.)

Riippuen koulutusasteesta noin joka viides tai joka kymmenes lapsista ja nuorista kokee fyysisen väkivallan uhkaa ja enemmistö näistä on poikia. Fyysisen väkivallan uhka on yleisintä 8.- ja 9.- luokilla, 4.- ja 5.- luokilla sekä ammatillisissa oppilaitoksissa. Vuoden 2013 jälkeen fyysisen väkivallan uhan kokeminen on vähentynyt. Tyttöjen keskuudessa kaikilla koulutusasteilla fyysisen väkivallan uhan kokeminen on lisääntynyt tai pysynyt samana. (Väkivallan yleisyys lasten ja nuorten kokemana 2024.) Kun puhutaan nuorista pahoinpitelyn uhrina, suurimmassa osassa tapauksissa tekijä on uhrin ikätoveri tai korkeintaan muutaman vuoden vanhempi nuori (Mielityinen ym. 2023, 29).

3.2 Henkinen väkivalta

Henkinen väkivalta on toisen psyykkisen hyvinvoinnin tarkoituksellista vahingoittamista (Bildjuschkin ym. 2019, 9). Henkinen väkivalta voi tapahtua joko suoraan haukkumalla, nimittelemällä, uhkailemalla tai kiristämällä. Henkinen väkivalta voi olla myös epäsuorasti toteutettua esimerkiksi, selän takana puhumista, perättömien juurujen levittämistä, epäsuoraa vihjailua, monimerkityksellisiä viestejä, uhkaavaa äänen käyttöä tai monitulkinnallisia nonverbaalia viestintää. (Hamarus 2012, 38.) Henkisen väkivallan tunnistaminen voi olla haastavaa, sillä se ei jätä uhriin näkyviä jälkiä. Henkinen väkivalta voidaan myös kuitata toisinaan epäystävällisyytenä tai ajattelemattomuutena. Henkiselle väkivallalle on tyypillistä väkivallan tekijän vallankäyttö uhria kohtaan. Henkinen väkivalta on myös usein pitkäkestoista, tarkoituksenmukaista, sekä toistuvaa. (Kjällman & Westman 2011, 76.)

Henkisessä väkivallassa avainasemassa on vallankäyttö eri keinoin. Vallankäytön välineenä voi olla raha, seksi, maine, uskonto – melkein mikä vain. Henkinen väkivalta on usein monimuotoista ja esiintyy yhdessä muiden väkivallan muotojen kanssa. Kun henkistä väkivaltaa tapahtuu nuorten välillä kouluissa, kutsutaan sitä yleisimmin koulukiusaamiseksi tai kouluväkivallaksi. Joskin koulukiusaamiseen voi liittyä myös muita väkivallan muotoja. (Kjällman & Westman 2011, 77.) Kuten muitakin väkivallan muotoja, nuori kohtaa henkistä väkivaltaa useimmiten ikätoveriltaan ja sen

seuraukset ovat nuorelle erityisen haavoittavia. Henkinen väkivalta voi täyttää myös rikoksen tunnusmerkistön esimerkiksi nimikkeillä yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen, kunnianloukkaus tai laitton uhkaus. (Arkiio, Kreivi, Kontunen & Saukko 2011, 130–131.)

3.3 Seksuaaliväkivalta

Seksuaaliväkivallassa yhdistyy väkivallan muodoista fyysinen sekä henkinen väkivalta. Seksuaaliväkivallan uhriksi voi joutua kuka tahansa ja sitä voi kohdata missä vain. Usein ajatellaan, että seksuaaliväkivalta tapahtuu aina fyysisessä kontaktissa, mutta seksuaaliväkivaltaa voi kokea kasvotusten, netissä tai puhelimitse. Seksuaaliväkivallan tekijä on usein myös uhrille ennestään tuttu, joka vaikeuttaa asiasta kertomista eteenpäin. (Kallio 2015, 10–11.) Seksuaaliväkivalta määritellään teoiksi, jotka loukkaavat uhrin seksuaalista itsemääräämisoikeutta. Tekoja voivat olla esimerkiksi seksuaalinen häirintä ja ahdistelu, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, raiskaus, seksuaalinen hyväksikäyttö sekä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö. Edellä mainitut seksuaalisen väkivallan muodot täyttävät myös pääosin rikoksen tunnusmerkistön. (Kervinen & Hintikka 2015, 12–14.) Voidaan sanoa, että seksuaalista väkivaltaa on kaikki uhrin tahdonvastainen seksuaalinen kohtelu (Huhtalo ym. 2003, 11).

Seksuaaliväkivallasta suurin osa on valitettavasti piilorikollisuutta. Muun muassa häpeä ja itsesyytökset voivat estää uhria kertomasta tapahtuneesta kenellekään. Tyypillistä nuorille on myös se, että he kertovat tapahtuneesta vertaisilleen, eikä tapahtuma koskaan kulkeudu aikuisen korviin. (Kannisto & Kiuru 2023, 134.) Netissä tapahtuvassa seksuaaliväkivallassa on vaarana se, ettei nuori tunnista sen olevan seksuaaliväkivaltaa eikä näin ollen kerro asiasta eteenpäin. Myöskään aikuiset eivät aina tiedä mitä nuori netissä tekee. (Kannisto & Kiuru 2023, 139.)

Nuorten kohtaama seksuaaliväkivalta on yleistynyt ja eniten seksuaaliväkivaltaa nuoret kohtaavat netin sekä puhelimien välityksellä (Kannisto & Kiuru 2023, 133). Tutkimuksen mukaan vuonna 2022 39 % yhdeksäsluokkalaisista oli kokenut jonkinlaista netissä tapahtuvaa seksuaalista häirintää tai ehdottelua. Yleisin häirinnän muoto oli alastonkuvien vastaanottaminen ja lähes yhtä yleistä kerrottiin olevan seksuaalissävytteisten kuvien pyytäminen. (Mielityinen ym. 2023, 96–98.) Erityisesti tyttöjen seksuaaliväkivallan kokemukset ovat lisääntyneet huomattavasti viime vuosina. Tyttöjen kokemukset ovat lisääntyneet etenkin peruskoulun 8.–9.-luokilla, lukiossa ja ammatillisessa

oppilaitoksessa. Vuonna 2021 ammatillisen oppilaitoksen tytöistä lähes joka viides sekä peruskoulun 8.- ja 9.-luokilla ja lukiossa opiskelevista joka kymmenes koki seksuaalista väkivaltaa, kun pojista vain alle 5 %. (Väkivallan yleisyys lasten ja nuorten kokemana 2024.)

Seksuaaliväkivalta kokemuksena on erityisen traumaattinen kokemus, koska se rikkoo ihmisen itsemääräämisoikeutta, perusturvallisuuden tunnetta sekä luottamusta toisiin ihmisiin. Syyllisyys ja häpeä ovat tunteita, jotka liittyvät usein seksuaaliväkivallan uhriin ja voivat viivästyttää uhrin haakeutumista avun piiriin. Seksuaaliväkivalta koskettaa uhrin lisäksi myös uhrin lähipiiriä, jotka saattavat syyllistää itseään tapahtuneesta. (Kervinen & Hintikka 2015, 9–10.) Etenkin nuoren kohdassa seksuaaliväkivaltaa, hän kaipaa aikuisen apua ja turvaa. Kokemuksesta selviytymiseen vaikuttaa myös yksilön elämänhistoria sekä voimavarat ja seksuaaliväkivallan laatu sekä kesto. (Kallio 2015, 12.)

3.4 Digitaalinen väkivalta

Iso osa ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta tapahtuu tänä päivänä verkon välityksellä. Käytämme sosiaalista mediaa, sähköpostia sekä muita erilaisia sovelluksia viestinnän välineenä. Digitalisaatio mahdollistaa ihmisille myös esimerkiksi sijainnin paikantamisen sekä kodin valvontakameroiden seuraamisen puhelimen välityksellä. Teknologian kehittymisellä on myös varjopuolia, se mahdollistaa täysin uuden alustan väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Netin välityksellä voi esimerkiksi levittää toisesta perätöntä tietoa tai jakaa erilaisia videoita tarkoituksena satuttaa toista. Yksityisyyden käsite on kaventunut paljon digitalisaation myötä. (Hakkarainen 2019, 13–14.)

Digitaalinen väkivalta voidaan määritellä väkivallaksi, jossa välineenä käytetään viestintäteknologiaa, kuten sosiaalista mediaa tai älypuhelimia. Se voidaan myös määritellä teoiksi, jotka loukkavat yksityisyyttä sekä hajottavat turvallisuuden ja elämänhallinnan tunteen. Digitaalisen väkivallan synonyymina on käytetty myös teknologiavälitteistä väkivaltaa. Digitaalisesta väkivallasta tekee nuorille erityisen haavoittavaa se, että väkivalta on läsnä koko ajan ja näin ollen siltä on vaikea suojautua. (Hakkarainen 2019, 16.)

Verkossa tapahtuvan väkivallan väyliä voivat olla sähköpostit, tekstiviestit, sosiaaliset yhteydenpitosivustot, chatit, blogit, kuvagalleriat, internetsivustot, haukkumataulut ja internetpelit. tekijä voi lähettää loukkaavia viestejä, häiritä, ahdistella, mustamaalata ja esiintyä toisella nimellä tai profiililla. Uhrin henkilökohtaisia tietoja tai kuvia saatetaan levittää ja häntä voidaan yrittää sulkea yhteisöjen ulkopuolelle. (Hamarus 2012, 40.) Erityisesti nuoria koskettava digitaalisen väkivallan muoto on grooming. Grooming tarkoittaa suunnitelmallista luottamussuhteen luomista lapseen tai nuoreen, jonka on tarkoitus johtaa seksuaaliseen hyväksikäyttöön. Tämä on tekijältä suunnitelmallista manipulointia, johon lapsi tai nuori usein vapaaehtoisesti lähtee mukaan. (Kreivi 2019.)

Digitaalisen väkivallan avulla tekijä saa kokijalle olon, että on kaikkivoipainen, kokijalla ei ole yksituisuutta, kokija ei ole missään turvassa ja tekijä on aina läsnä. Tämä voi aiheuttaa kokijalle turvattomuutta, pelkoa, epäluuloisuutta, masennusta, ahdistuneisuutta sekä eritäytymistä sosiaalisista kontakteista. Tyypillistä nuorten välistä digitaalista väkivaltaa on sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen, joka voi pahimmillaan olla jopa vainoamista. Nuorten keskuudessa tyypillistä voi olla myös arkaluontoisen materiaalin levittäminen tai sillä uhkailu sekä kuvaaminen ilman lupaa. (Digitaalinen väkivalta n.d.) Sähköisten viestintävälineiden välityksellä tapahtuva kiusaaminen saavuttaa laajan tuntemattoman yleisön. Kiusaaja usein kuvittelee voivansa esiintyä tuntemattomana, mikä ei pidä paikkaansa. (Hamarus 2012, 40.)

3.5 Koulukiusaaminen

Keskusteluihin on viime aikoina noussut, käytetäänkö käsitettä koulukiusaaminen vai kouluväkivalta. Koulukiusaaminen on vakiintunut käsite, mutta oikeastaan kiusaamisessa kyse on myös väkivallasta. Koulukiusaaminen liittyy useimmiten väkivallan eri muotoja kuten henkistä-, fyysistä- sekä digitaalista väkivaltaa. (Turkka & Saarholm 2021, 63.) Tässä opinnäytetyössä käytämme käsitteitä päällekkäin.

Koulukiusaaminen ei poikkea laadultaan muusta väkivallasta. Kuten väkivallassa, myös koulukiusaamisessa on keskiössä vallankäyttö ja oman aseman vahvistaminen ryhmässä. Kiusaaminen kohdistuu aina heikompaan tahoon ja kiusaaminen voi jatkua myös koulun ulkopuolella esimerkiksi netin välityksellä. Koulukiusaaminen alkaa tyypillisesti sanallisena kiusaamisena eli henkisenä väkivaltana. Tästä voi edetä eristämiseen ryhmästä ja mahdollisesti juorujen levittämiseen kiusaamisen kohteesta. Kiusaaminen voi edetä myös fyysiseksi väkivallaksi ensin sillä pelottelulla ja sitten

itse väkivallan teolla. (Nyström 2018, 19–21.) Epätasa-arvoisen valta-asetelman vuoksi uhrin on vaikeaa puolustaa itseään tai paeta tilanteista, joissa joutuu kiusaamisen kohteeksi. Kiusaaja voi vahvistaa valta-asetelmaa valitsemalla uhriksi fyysisesti pienempi kokoinen tai kokoamalla taakseen isomman joukon kiusaajia. (Tiiri 2022, 14.)

Nuorten välinen kiusaaminen koulussa voi myös sisältää rikoksen tunnusmerkistön. Vaikka Suomessa rikosoikeudellinen vastuu on yli 15-vuotiailla, on alle 15-vuotias kuitenkin korvausvelvollinen aiheuttamastaan vahingosta. Koulukiusaamiseen liittyviä rikosnimikkeitä voivat olla esimerkiksi kunnianloukkaus, pahoinpitely, laiton uhkaus, yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen tai vahingonteko. (Arkio, Kreivi, Kontunen & Saukko 2011, 137–138.) Pitkittyessään, voidaan kiusaamisen yhteydessä puhua jopa vainoamisesta. Tähän liittyy toistuvaa uhkailua, pelon aiheuttamista sekä seuraamista. (Turkka & Saarholm 2021, 63.)

Tyypillistä koulukiusaamiselle on, että se jatkuu myös koulun ulkopuolella, kuten esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. On myös yleistä, että kiusaaja kertoo teon olleen vain leikkiä. (Arkio ym. 2011, 137.) Kiusaamista voi olla haastavaa tunnistaa muutamista syistä. Nuori saattaa olla liian peloisaan kertoakseen tilanteesta aikuiselle tai nuori on saattanut jo aiemmin kertoa kiusaamisesta, mutta ei se ole johtanut mihinkään tilannetta helpottaviin toimiin. Tämä on heikentänyt nuoren luottamusta aikuisiin. On myös mahdollista, ettei nuori tunnista tilanteen vakavuutta tai voi olla jo tottunut tilanteeseen. Kiusaamistilanteiden ratkaiseminen edellyttää ulkopuolisen tahon tukea, ammattilaisten yhteistyötä sekä yhteistyötä vanhempien kanssa. (Turkka & Saarholm 2021, 66–67.)

3.6 Väkivallan vaikutukset

Kaikenlaisen väkivallan uhriksi joutuminen on traumaattinen kriisi ja erilaisten traumaperäisten stressioireiden esiintyminen on uhrilla tyypillistä. Oireita voivat olla jatkuva ylivireystila, takaumat tapahtuneesta sekä välttämiskäyttäytyminen. Uhrin keho voi väkivallan seurauksena olla hälytystilassa, jonka kertoo sydämen tykytys, ylivalppaus, pinnallinen hengitys, levottomuus sekä unihäiriöt. Tapahtumat voivat myös tuntua epätodellisilta ja uhri usein toivoo voivansa sulkea tapahtumat mielestään. (Kervinen & Hintikka 2015, 15.) Traumaattisen kriisin seuraukset voivat myös

ilmetä somaattisina oireina, käyttäytymisen muuttumisena sekä erilaisina tunnereaktioina (Hamarus ym. 2015, 51). Nuorena koetun vakavan väkivallan teon seuraukset voivat näkyä myös traumasta johtuvana psykiatrisena häiriönä (Kannisto & Kiuru 2023, 144).

Nuoruusiässä on erityisen haitallista joutua seksuaaliväkivallan uhriksi. Nuoruudessa keskeisiä kehitystehtäviä ovat itsenäistyminen sekä oman identiteetin etsiminen ja kokemus seksuaaliväkivallasta voi haitata näitä molempia. Seksuaaliväkivalta loukkaa koko nuoren minuutta ja tapahtumahetkellä nuori menettää täysin kontrollin. Seksuaaliväkivallan kokemus voi myös muuttaa nuoren käsitystä omasta seksuaalisuudestaan, jota nuori myös etsii nuoruusiässä. Nuorelle on myös erityisen tärkeää sosiaalinen ympäristö sekä ystävät, eikä nuorella ole samanlaisia edellytyksiä selviytyä traumaattisesta tapahtumasta kuin aikuisella. Seksuaaliväkivallan vaikutukset voivat näkyä nuoren elämässä kehitystehtävien viivästymisenä, itsesyytöksinä, oman identiteetin vääristyminä sekä arvottomuuden tunteena. (Ahlgren, Kiuru, Pönkänen & Rajakaltio-Kiuru 2023, 92–98.)

Koulussa tapahtuvan väkivallan kokemus nuoruuden kriittisessä ikävaiheessa on myös haavoittavaa. Se on haitallista nuoren identiteetin sekä itsetunnon kehittymisen kannalta, sillä nuoruudessa ikätovereiden hyväksyntä on erityisen tärkeää. Nuori voi myös helposti hakea helpotusta oloonsa haitallisista keinoista, kuten viiltelystä, koska nuorella ei ole välttämättä vielä keinoja hallita pahaa oloa. (Hamarus, Holmberg-Kalenius & Salmi 2015, 50 & 53.) Koulukiusaaminen on myös yksi merkittävimmistä riskitekijöistä syrjäytymiselle yhteiskunnassamme (Turkka & Saarholm 2021, 71). Väkivallalla on myös negatiivinen vaikutus uhrien koulumenestykseen. Amerikassa tehdyn tutkimuksen mukaan pelko kiusaamisesta ja väkivallasta pakottaa uhrin jäämään pois koulusta, sekä mahdollisesti pitkällä aikavälillä jättäytymään kokonaan koulusta pois. (Preventing youth violence: an overview of the evidence 2015, 10–11.)

Koulussa koettu väkivalta jättää uhriin monenlaisia tunteita, kuten häpeää, pelkoa, arvottomuuden tunnetta, masentuneisuutta sekä usko elämään voi olla koetuksella. Koulussa tapahtuvan väkivallan seurauksia nuorella voi myös olla itsetuhoiset ajatukset, syömishäiriöt, haasteet ihmissuhteissa, addiktiot sekä vaikeudet parisuhteessa ja seksuaalisuudessa. (Hamarus ym. 2015, 50.) Koulussa koetun väkivallan vaikutuksia voi olla haastavaa tunnistaa, sillä oireet voivat aktivoitua pitkänkin ajan jälkeen itse tapahtuneesta. Tästä syystä oireet saatetaan usein tulkita mielentervey-

den ongelmiksi. Mikäli kokemusta ei ole käsitelty, sen voi nostaa pintaan jokin myöhempi tapahtuma ja oireita voi olla vaikea yhdistää koettuun väkivallan kokemukseen. Käsittelemätön trauma voi jättää jopa elämän mittaisia jälkiä ihmiseen. Vaikutuksia voivat olla säröt minäkuvassa, itsetunnossa ja erilaiset pelkotilat. (Hamarus ym. 2015, 52–53.)

Nuoreen sekä hänen lähipiiriinsä kohdistuvien väkivallan vaikutusten lisäksi väkivallalla on myös yhteiskunnallisia taloudellisia vaikutuksia. Väkivallan hinnan voi määritellä joko suoriin ja epäsuoriin kuluihin. Suoraa rahallista menetystä tapahtuu sosiaali-, terveys- ja lakipalveluissa. Väkiältä aiheuttaa epäsuoraa rahallista menetystä ihmisten päivittäisissä ansioissa, koulujen ongelmassa, pelkona yhteisöissä sekä asuinalueiden arvon laskussa. Väkivallalla on myös pitkä ja lyhyt aikaista vaikutusta nuoren terveyteen, sosiaalisuuteen, koulutukseen, työllistymiseen sekä lailliseen puoleen esimerkiksi merkinnät rikosrekisterissä. (Preventing youth violence: opportunities for action 2014, 13.)

3.7 Nuorten väliseen väkivaltaan puuttuminen

Yksi tärkeimmistä väkivaltaisen käytöksen torjumisen keinoista on ennalta ehkäisevät toimenpiteet. Vaikuttavimpia ovat lasten, nuorten ja perheiden palvelut, neuvolat, koulut, nuorisotyö sekä järjestöjen toiminta. Merkittävää on, että syrjäytymisvaarassa oleville lapsille ja nuorille on olemassa edellä mainittuja palveluja. (Mistä nuorten katuväkivalta ja jengiytyminen johtuu ja miten sitä voi ehkäistä? n.d.) Usein ajatellaan, että nuorten välistä väkivaltaa tapahtuu ja se pitää vain hyväksyä, mutta aiempien kokemusten perusteella, kun seurataan, pyritään ymmärtämään sekä ehkäisemään nuorten välistä väkivaltaa voidaan väkivallan teot estää ennen kuin ne pääsevät tapahtumaan (Mistä nuorten katuväkivalta ja jengiytyminen johtuu ja miten sitä voi ehkäistä? n.d.).

Myös koulussa tapahtuvaan kiusaamiseen on tärkeää puuttua varhaisessa vaiheessa. Mikäli kiusaamisen annetaan jatkua pitkään ryhmän sosiaaliset suhteet ja roolit vakiintuvat, minkä jälkeen puuttumisesta tulee haastavampaa. (Hamarus 2012, 24.) Kiusaamisesta on tärkeää puhua kouluissa sekä vahvistaa turvallista ympäristöä tulla kertomaan mahdollisesta havaitsemastaan tai kokemastaan kiusaamisesta. Lapsille ja nuorille kiusaamisesta puhuttaessa on hyvä tuoda ilmi myös se, mitä kiusaamisesta seuraa, koska tämä myös omalta osaltaan ehkäisee kiusaamista. Opettajilla

täytyy myös olla riittävästi tietoa kiusaamisesta sekä sen eri muodoista ja oppilaista sekä ryhmädynamiikasta, muutoin kiusaamisen havaitseminen sekä muutosten huomaaminen on mahdotonta. (Hamarus 2012, 24–40.)

Mikäli koulun keinot puuttumiseen eivät riitä, koulun tulee pyytää apua muilta viranomaisilta kuten poliisilta. Koulun henkilökunta on myös tietyissä tilanteissa velvollinen tekemään rikos- tai lastensuojeluilmoituksen. Mikäli ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluva työntekijä saa työtehtävissään tietää nuoresta, jonka tilanne vaatii lastensuojelutarpeen selvittämistä, tulee tehdä lastensuojeluilmoitus. Huolta voi herättää kehitystä vaarantavat olosuhteet, hoidon ja huolenpidon tarve tai nuoren oma käyttäytyminen. Koulun henkilökunta on myös velvollinen ilmoittamaan poliisille mahdollisesta rikosepäilystä, mikäli alle 18-vuotiaaseen on kohdistunut seksuaalirikos tai henkeen ja terveyteen kohdistuva rikos, josta enimmäisrangaistuksena voidaan tuomita vähintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen. (Arkio ym. 2011, 128 & 138.)

Myönteisen vuorovaikutuksen vahvistamisella ja nuorten tunnetaitojen opettelun mahdollistamisella on suuri merkitys väkivallan ehkäisyssä. Kouluissa tähän voidaan kiinnittää huomiota luomalla myönteisen vuorovaikutuksen ilmapiiriä sekä tarkastelemalla tapoja kohdata nuori. Haasteina tänä päivänä kouluissa sekä myös muualla nuorten palveluissa ovat pienet resurssit, työntekijöiden vaihtuvuus, suuret ryhmäkoot sekä työtahdin kiristyminen. Nämä kuormittavat työntekijöitä ja vaikuttavat myönteisen vuorovaikutuksen ylläpitämiseen nuorten kanssa. (Rytkönen 2014, 64–65.)

Laki velvoittaa kouluja puuttumaan väkivaltilanteisiin ja kunnilla on velvollisuus valvoa koulujen toimintaa. Väkivalta ja kiusaamistilanteissa kouluilla puuttumiskeinoina ovat kasvatuskeskustelut, jälki-istunto, kirjallinen varoitus, opetukseen osallistumisen evääminen sekä määräaikainen erottaminen. Jos koulu ei kykene itsenäisesti ratkaisemaan väkivalta tilanteita otetaan yhteistyötahoja mukaan. (Kiusaajien luvattu maa 2023.) Lapsen kasvatusvastuu on aina ensisijaisesti vanhemmilla, mutta koulun henkilökunnan tehtävänä on tukea vanhempia kasvatustehtävässään. Aina tarpeen vaatiessa perhe ja lapsi ohjataan terveydenhuoltopalveluiden, sosiaalihuollon ja lastensuojelun piiriin sekä psykologi – ja kuraattoripalveluihin. (Väkivallan määrittely ja lainsäädäntö 2024.)

4 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia nuorten välistä väkivaltaa ja saada siitä tietoa heidän kanssaan työskentelevien aikuisten näkökulmasta. Tutkimuksessa selvitetään nuorten kanssa työskentelevien aikuisten keinoja puuttua väkivaltaan sekä mitä he tarvitsisivat, jotta voisivat puuttua väkivaltaan tulevaisuudessa tehokkaammin. Kohderyhmänä tutkimuksessa ovat 13–20-vuotiaiden nuorten kanssa työskentelevät aikuiset ja tutkimus on rajattu Keski-Suomen alueelle. Nuorten välistä väkivaltaa on tutkittu valtakunnallisesti muun muassa kouluterveyskyselyillä, mutta Keski-Suomeen keskitettyä ja nuorten parissa työskentelevien aikuisten näkökulmasta toteutettua tutkimusta ei ole tehty.

Tutkimuksessa selvitetään sekä väkivallan näyttäytymistä ilmiönä, että aikuisten näkökulmaa siitä, kuinka väkivaltaan voisi puuttua tuloksellisesti. Tutkittavia nuorten välisiä väkivallan muotoja ovat henkinen-, fyysinen-, seksuaalinen- ja digitaalinen väkivalta sekä koulukiusaaminen. Kyselyn tavoitteena on myös saada tietoa mahdollisimman laajasti eri kentiltä.

Opinnäytetyön tutkimusongelma toimeksiannon perusteella on se, että nuorten välinen väkivalta lisääntyy eikä siihen puututa tarpeeksi ajoissa tai riittävin keinoin. Nuorten välisellä väkivallalla on kauaskantoiset seuraukset sekä yksilö- että yhteiskunnan tasolla. Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat tutkimusongelman perusteella:

1. Minkälaista nuorten välinen väkivalta on?
2. Minkälaisia keinoja nuorten parissa työskentelevillä aikuisilla on puuttua väkivaltaan?
3. Minkälaisia keinoja aikuiset tarvitsevat puuttuakseen nuorten väliseen väkivaltaan?

5 Toteutus

Opinnäytetyö toteutettiin parityönä loppuvuoden 2023 ja kevään 2024 aikana. Opinnäytetyöprosessi sai alkunsa vuoden 2023 lopussa toimeksiannon pohjalta ja sen perusteella laadittiin opinnäytetyösuunnitelma. Prosessi eteni keskeisten käsitteiden määrittelyyn sekä sen pohjalta tiedonhakuprosessiin ja tietoperustan rakentamiseen. Opinnäytetyön tutkimusosuus toteutettiin helmikuussa 2024 ja opinnäytetyö valmistui toukokuussa.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena ja tutkimusmenetelmänä käytettiin määrällistä tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä sopii menetelmäksi, kun halutaan yleistävää tietoa jostain ennalta määritellystä ilmiöstä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkittavan joukon oletetaan edustavan koko perusjoukkoa. (Kananen 2011, 17.) Määrällinen tutkimus toimii tutkimusmenetelmänä, kun halutaan vastauksia kysymyksiin, kuinka paljon tai miten paljon jokin asia ilmenee sekä miksi tutkitut asiat ilmenevät kuvatulla tavalla. Määrällisessä tutkimuksessa tavoitteena on ihmisiä koskevien asioiden, ominaisuuksien, kokemusten ja ilmiöiden selittäminen, kuvaaminen, kartoittaminen, vertailu tai ennustaminen. (Vilka 2021, 23.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on keskeistä aiemmat johtopäätökset ja teoriat, käsitteiden määrittely, aineistonkeruusuunnitelma, tutkittavien henkilöiden valinta, sekä päätelmien teko tuloksista (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2004, 130–131). Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkittavasta ilmiöstä täytyy olla myös ennestään jo tietoa, jotta ilmiötä voidaan tutkia (Kananen 2010, 75).

Opinnäytetyö teoriaosuuden tarkoituksena oli avata tutkittavaa ilmiötä sekä kartoittaa, miten tutkittavaa ilmiötä eli nuorten välistä väkivaltaa on aiemmin tutkittu. Kyselylomake laadittiin teorian sekä tutkimuskysymysten pohjalta ja kyselylomake testattiin kohderyhmään kuuluvilla henkilöillä ennen sen laittamista jakoon. Hypoteesina työlle oli, että nuorten välinen väkivalta on lisääntynyt.

Opinnäytetyötä varten laadittu kyselytutkimus toteutettiin yhteistyössä opinnäytetyön toimeksiantajan Kriisikeskus Mobilen kanssa, jotta tutkimus palvelisi mahdollisimman hyvin toimeksiantajan tarpeita. Kyselytutkimuksella haluttiin selvittää nuorten välisen väkivallan muotoja ja ilmenemistä sekä merkittävänä osana, kuinka aikuiset voivat väkivaltaan puuttua, minkälaisia keinoja heillä on jo käytettävissä ja minkälaisia keinoja he tarvitsisivat käyttöönsä.

5.2 Aineistonkeruu

Yleisimmin käytetty aineistonkeruumenetelmä kvantitatiivisessa tutkimuksessa on kyselylomake (Kananen 2011, 12). Kysely toimii erityisesti silloin kun halutaan tutkia suurta määrää ja hyvin hajallaan olevaa ihmisjoukkoa sekä heidän mielipiteitään, asenteitaan, ominaisuuksiaan ja käyttäytymistään (Vilka 2021, 68). Ennen kyselylomakkeen laatimista täytyy olla laajasti tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Sen lisäksi tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma sekä tutkimuskysymykset tulee

olla selvillä. Kyselylomake kannattaa laatia huolellisesti, sillä se on olennainen osa tutkimusta ja se antaa vastaukset tutkimuskysymyksiin. Hyvän kyselyn määrittävät muun muassa hyvät kysymykset, ulkoasu, selkeys, loogisuus, sekä sopiva pituus. Yksi tärkeä seikka on myös kyselyn testaus ennen sen laittamista jakoon. (Heikkilä 2014, 45.) Tässä opinnäytetyössä tutkimusongelma ja siitä johdetut tutkimuskysymykset ovat olleet pohjana kyselylomakkeen laadinnassa.

Opinnäytetyön kyselylomake (liite 2.) sisälsi sekä avoimia että suljettuja kysymyksiä. Suljettujen kysymysten avulla halusimme saada tietoa esimerkiksi havaituista väkivallan muodoista nuorten välillä. Suljettujen kysymysten vaihtoehtojen määrän tulee olla maltillinen ja jokaiselle vastaajalle täytyy löytyä sopiva vastausvaihtoehto (Heikkilä 2014, 49). Kyselyyn sisällytettiin myös avoimia kysymyksiä, koska tutkittavasti ilmiöstä haluttiin saada uutta tietoa sekä uusia näkökulmia. Avoimet kysymykset on hyvä sijoitella kyselylomakkeen loppuosaan ja vastauksille täytyy varata riittävästi tilaa (Heikkilä 2014, 47–48).

Opinnäytetyön kysely toteutettiin verkkokyselynä Webropol- palvelussa, jotta kyselyn levittäminen ja siihen vastaaminen olisi mahdollisimman vaivatonta ja nopeaa. Verkkokysely mahdollisti myös vastaajien anonyymiyden. Verkkokyselyn avulla pystyimme myös saavuttamaan mahdollisimman suuren joukon nuorten kanssa työskenteleviä aikuisia Keski-Suomen alueella. Kyselyssä oli 10 kysymystä, jotka laadittiin tutkimusongelman ja tutkimuskysymysten perusteella. Kysymykset pyrittiin esittämään ymmärrettävästi ja yhdessä kysymyksessä kysyttiin vain yhtä asiaa kerrallaan. Kyselyssä pyrittiin myös siihen, etteivät kysymykset ole johdattelevia.

Kyselylomakkeen alussa kysyttiin taustatietona vastaajan ammattinimike ja sen jälkeen kysely eteni yleisistä kysymyksistä yksityiskohtaisempiin kysymyksiin. Ensin kyselyssä kartoitettiin, onko vastaajien mielestä nuorten välinen väkivalta lisääntynyt viimeisen vuoden aikana ja kuinka usein vastaajat tunnistavat väkivaltaa nuorten välillä tai kuulevat nuorten puhuvan väkivallasta. Sen lisäksi kysyttiin, kuinka vastaaja kuvailisi nuorten välistä väkivaltaa tänä päivänä ja mitä väkivallan muotoja nuorten välillä on ollut havaittavissa. Näillä kysymyksillä haettiin vastausta tutkimuskysymykseen, minkälaista nuorten välinen väkivalta on. Sen jälkeen pyrittiin saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin, minkälaisia keinoja nuorten väliseen väkivaltaan on puuttua ja minkälaisia keinoja ammattilaiset tarvitsisivat puuttuakseen väkivaltaan. Näihin kysymyksiin pyrittiin saamaan vastauksia avointen kysymysten avulla.

Kyselyn alkuun laadittiin saatekirje. Saatekirjeessä vedottiin kyselyn merkityksellisyyteen ja vastaaja kiitettiin jo etukäteen vastauksesta. Heikkilän (2014) mukaan saatekirjeen tarkoituksena on kertoa vastaajalle kyselyn ja tutkimuksen tarkoitus sekä motivoida vastaaja vastaamaan kyselyyn. Saatekirjeen tulee sisältää tutkimuksen tavoite, tietoa tulosten käytöstä, kyselyn kohderyhmä sekä vastausten salassapitoasiat. Saatekirjeen on hyvä olla napakka sekä vastaajaa kunnioittava.

Kyselylomakkeen testasi kaksi Kriisikeskus Mobilen työntekijää. Testauksen jälkeen kyselystä muutettiin vielä muutaman kysymyksen asettelua vastaamaan tarkemmin tutkittavaa ilmiötä. Kysely oli auki yhteensä kolme viikkoa ja vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 32. Kyselyn kohderyhmää olivat Keski-Suomen alueella nuorten kanssa työskentelevät aikuiset. Tarkkaa potentiaalista vastaajamäärää ei ollut tiedossa, joten vastausprosenttia on haastava laskea. Kyselyä levitettiin Kriisikeskus Mobilen verkostojen kautta, Talentian sosiaalisessa mediassa sekä opinnäytetyöntekijöiden omissa verkostoissa. Näitä edellä mainittuja eri kanavia hyödyntämällä pyrimme varmistamaan riittävän laajan otannan kohderyhmästä. Mitä laajempi otanta on, sitä luotettavammin pystymme yleistämään tutkimuksessa saatuja tuloksia koskemaan koko perusjoukkoa.

5.3 Aineiston analyysi

Aineiston analyysillä pyrimme vastaamaan asetettuihin tutkimuskysymyksiin sekä ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Tutkimuksesta saatu aineisto esitettiin opinnäytetyössä suorina jakaumina sekä tunnuslukuina tekstimuodossa. Tutkimustuloksista nostettiin myös tutkittavan ilmiön kannalta mielenkiintoisia tuloksia esiin tekstimuodossa. Tulokset esitettiin pylväs- ja ympyrädiagrammeina, jotka luotiin Webropolissa sekä Excelissä. Tulosten perusteella tehtiin johtopäätökset ja tuloksia tulkittiin sekä analysoitiin tutkimusongelman ja tutkimuskysymysten näkökulmasta.

Kyselyn avoimet kysymykset analysoitiin luokittelemalla ne teemoittain. Aluksi vastaukset siirretään Word- tiedostoon ja aineistosta poimittiin ne vastaukset, jotka vastasivat asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Sen jälkeen vastaukset pelkistettiin eli vastauksista poistettiin kaikki täytesanat ja ne muutettiin pelkistettyyn muotoon. Tässä otettiin huomioon se, ettei vastaus muutu sisällöllisesti. Seuraavaksi pelkistetystä aineistosta etsittiin samankaltaisuuksia ja tehtiin luokittelut. (Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022, 4–6.) Kyselytutkimuksen avoimiin kysymyksiin saatiin laajasti vastauksia. Osa vastanneista vastasi kysymyksiin lyhyesti muutamalla sanalla, mutta suurin osa kir-

joitti useita lauseita kuvaamaan omia kokemuksiaan ja näkemyksiään nuorten välisestä väkival-
lasta. Avoimista kysymyksistä saadut tulokset esitetään opinnäytetyössä pylväsdiagrammeina sekä
tekstimuodossa.

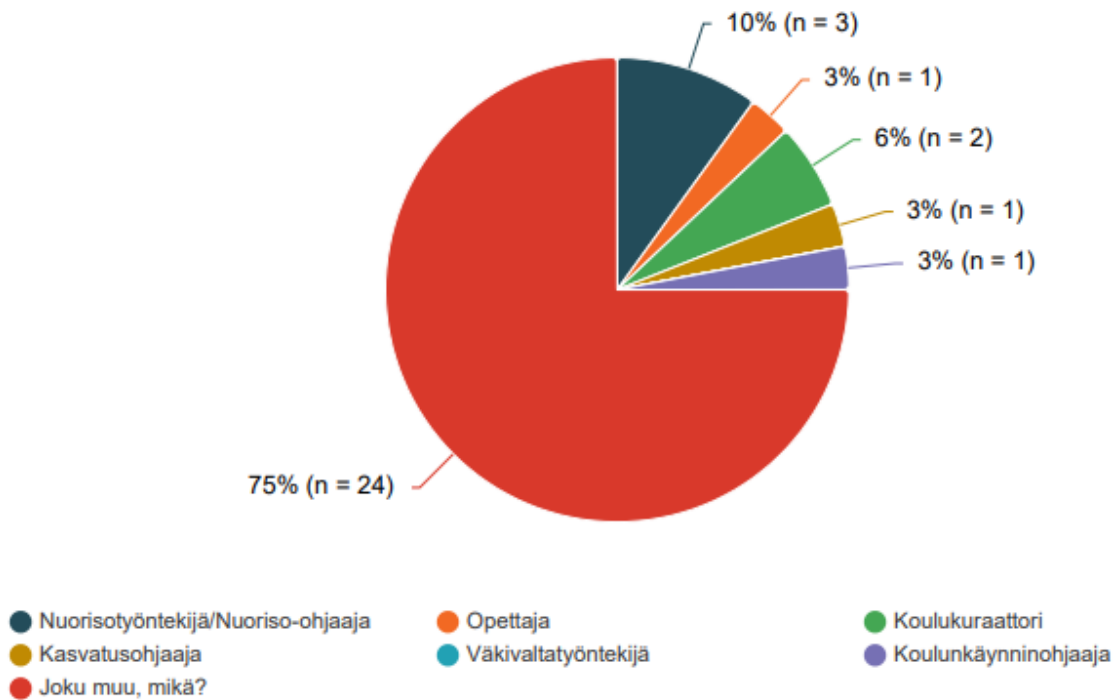
6 Tulokset

Kyselyyn vastasi 32 henkilöä ja jokainen kyselyyn vastannut ymmärsi tutkimuksen tarkoituksen ja
antoi suostumuksensa vastausten hyödyntämiseen opinnäytetyössä. Monivalintakysymysten tu-
lokset ovat esitelty ympyrädiagrammeina ja avoimet vastaukset on esitelty valmiiksi luokiteltuina
pylväsdiagrammeina. Sen lisäksi tulokset on avattu tekstimuodossa.

Tuloksista esitellään ensin vastaajien ammatit sekä heidän käsityksensä nuorten välisestä väkival-
lasta. Opinnäytetyöhön asetettuihin tutkimuskysymyksiin vastaavat kohdat 6.2, 6.3 ja 6.4.

6.1 Vastaajat ja heidän käsityksensä nuorten välisestä väkivallasta

Esitietona kyselyssä kysyttiin vastaajan ammattinimikettä ja kysymykseen vastasivat kaikki vastaa-
jat (n=32). Vastauksista (kuvio 1.) käy ilmi, että suurin osa (75 %) vastaajista työskenteli nuorten
kanssa jollain muulla ammattinimikkeellä, kuin mitä vastausvaihtoehdoissa oli annettu. Suurin osa
näistä vastanneista (34 %) työskenteli nuorten kanssa eri palveluissa nimikkeellä ohjaaja. Sen li-
säksi vastanneita työskenteli muun muassa erityisnuorisotekijänä, sairaanhoitajana sekä sosiaali-
työntekijänä. Vastaajien ammattinimikkeiden perusteella voidaan todeta, että kyselyyn tuli vas-
tauksia laajasti eri kentiltä.

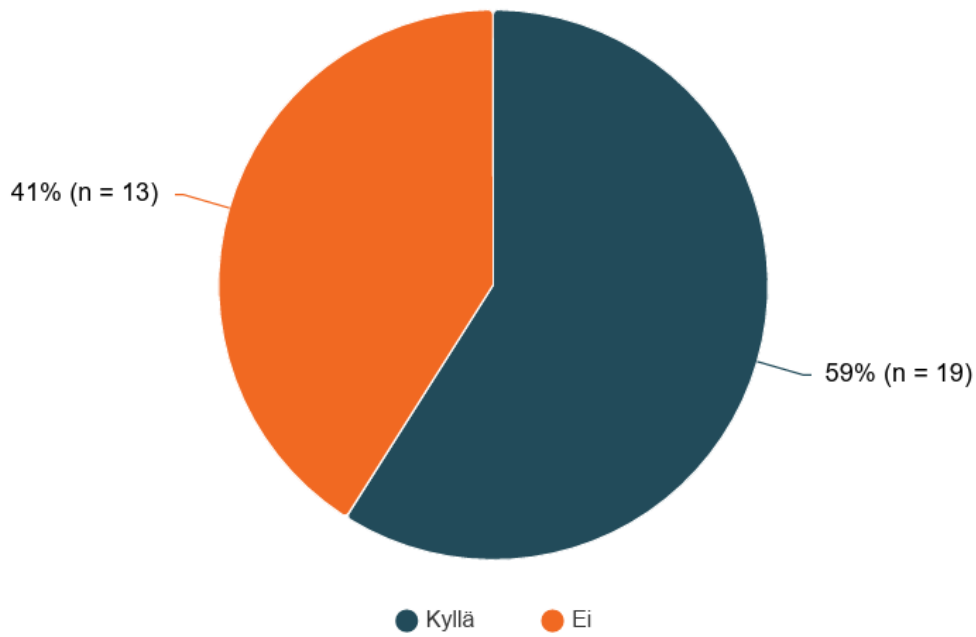

Kuvio 1. Millä ammattinimikkeellä työskentelet nuorten kanssa?

Kartoittavia kysymyksiä liittyen nuorten väliseen väkivaltaan ilmiönä olivat:

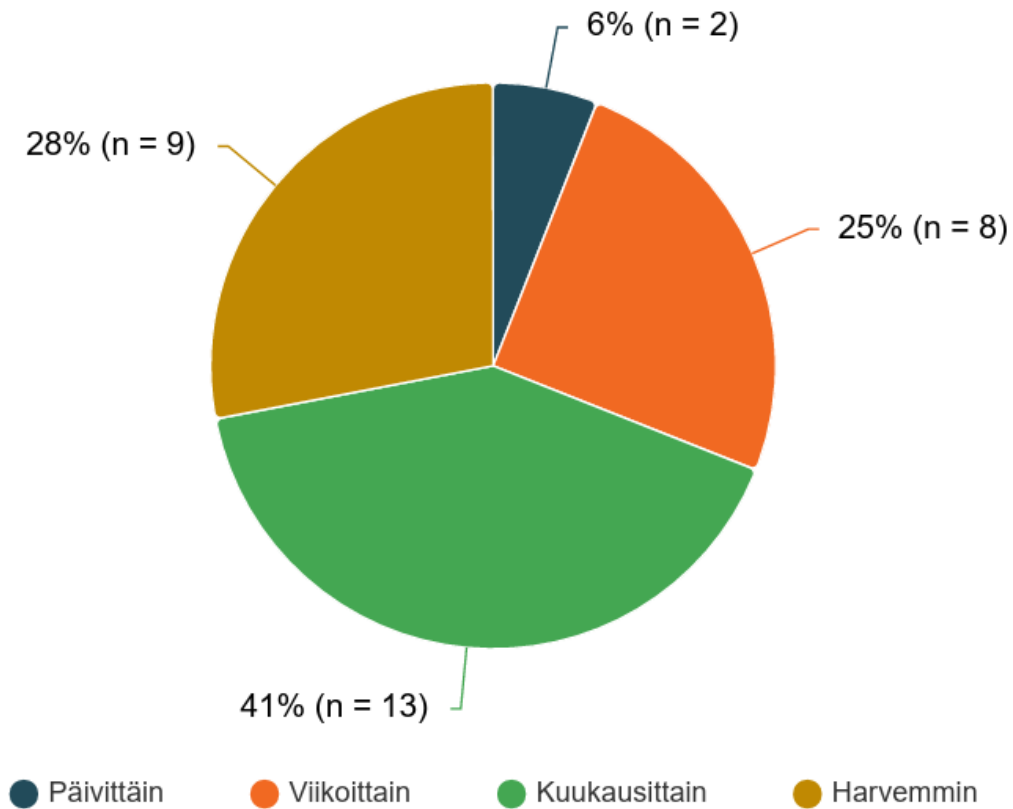
- Onko nuorten välinen väkivalta työsi näkökulmasta lisääntynyt viimeisen vuoden aikana?
- Kuinka usein näet tai tunnistat nuorten välistä väkivaltaa työssäsi?
- Kuinka usein kuulet nuorten puhuvan keskenään väkivallasta työssäsi?

Tulosten (kuvio 2.) mukaan yli puolet vastanneista (59 %) kokee, että nuorten välinen väkivalta on heidän työnsä näkökulmasta lisääntynyt viimeisen vuoden aikana. Sen sijaan vajaa puolet (41 %) vastanneista kertoi, ettei nuorten välinen väkivalta ole heidän näkökulmastaan lisääntynyt.

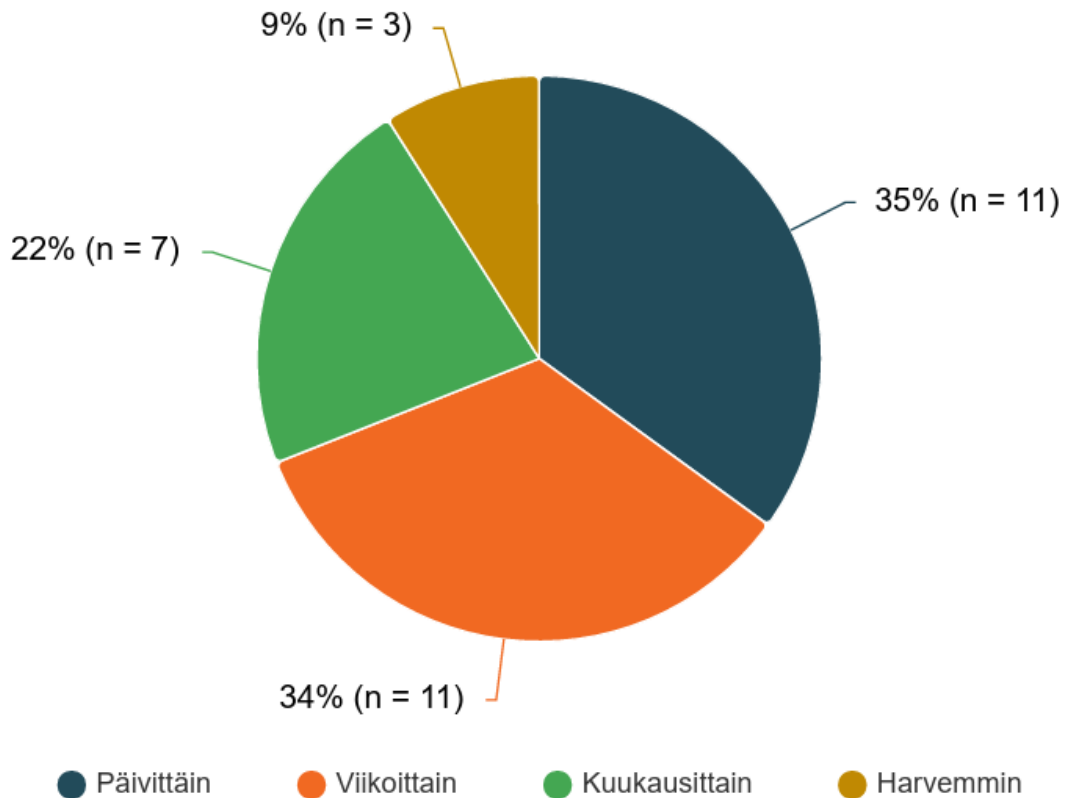
Kuvio 2. Onko nuorten välinen väkivalta työsi näkökulmasta lisääntynyt viimeisen vuoden aikana?

Kyselyssä kartoitettiin, kuinka usein nuorten välinen väkivalta näkyy ammattilaisten arjessa. Kuvio 3. käy ilmi, että pieni osa vastanneista (6 %) kertoi kohtaavansa väkivaltaa nuorten välillä työssään päivittäin. Vajaa puolet vastanneista (41 %) vastasi näkevänsä nuorten välistä väkivaltaa kuukausittain. Neljäsosa (25 %) vastanneista kohtasi väkivaltaa nuorten välillä viikoittain ja vähän yli neljäsosa (28 %) harvemmin kuin kuukausittain.

Kuvio 3. Kuinka usein näet tai tunnistat nuorten välistä väkivaltaa työssäsi?

Kyselyssä kartoitettiin seuraavaksi sitä (kuvio 4.), kuinka paljon väkivalta kuuluu nuorten puheissa arjessa. 35 % vastanneista kertoi, että kuulee nuorten puhuvan väkivallasta päivittäin ja 34 % viikoittain. Noin neljäsosa vastanneista (22 %) kertoi kuulevan väkivallan nuorten puheissa kuukausittain ja pieni osa vastanneista (9 %) harvemmin kuin kuukausittain.

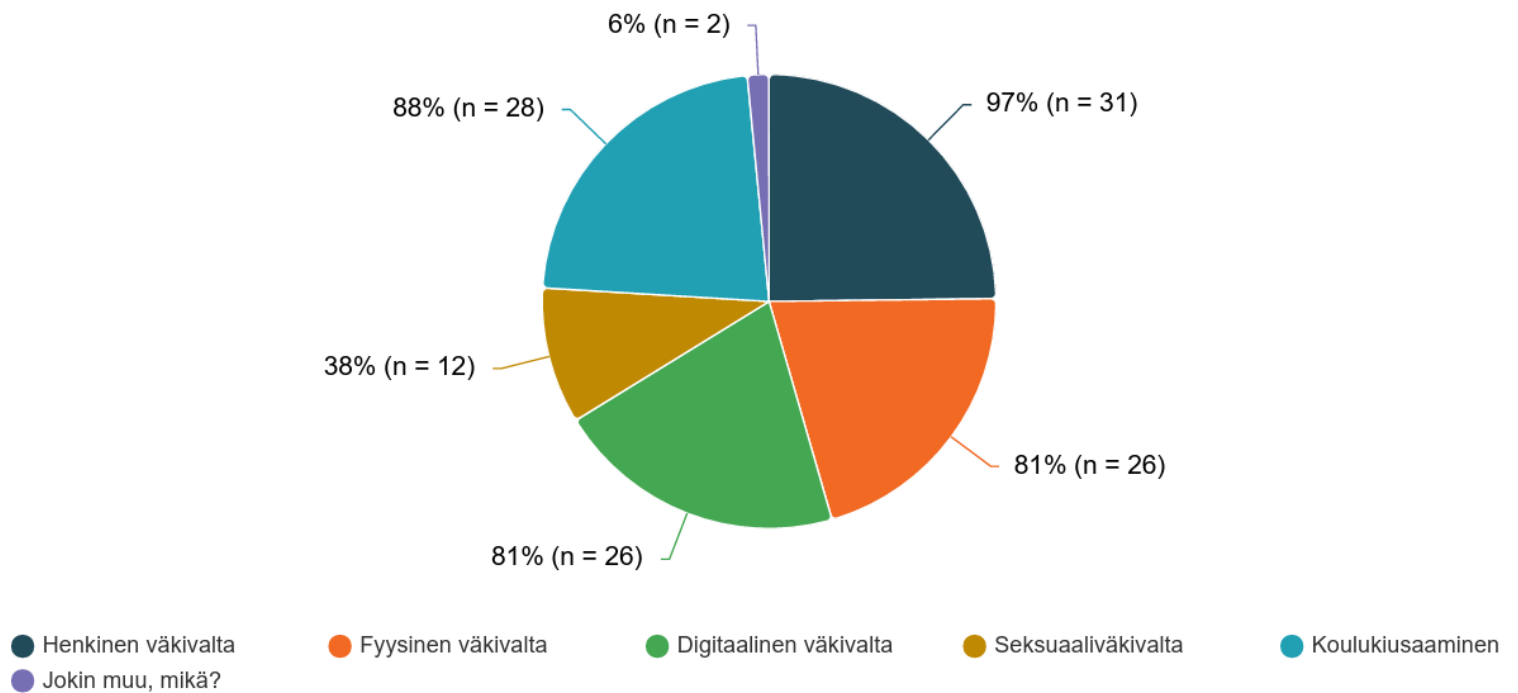
Kuvio 4. Kuinka usein kuulet nuorten puhuvan keskenään väkivallasta työssäsi?

6.2 Nuorten välinen väkivalta vastanneiden kuvailemana

Seuraavaksi kyselyssä kartoitettiin nuorten välsitä väkivaltaa ilmiönä seuraavien kysymysten avulla:

- Mitä väkivallan muotoja olet havainnut nuorten välillä työssäsi?
- Miten kuvailisit nuorten välistä väkivaltaa tänä päivänä työsi näkökulmasta?

Kysyttäessä mitä väkivallan muotoja nuorten kanssa työskentelevät olivat havainneet nuorten välillä, lähes jokainen vastannut (97 %) kertoi havainneensa nuorten välillä henkistä väkivaltaa (kuvio 5). Fyysistä väkivaltaa oli havainnut 81 % vastanneista, koulukiusaamista 88 % vastanneista ja digitaalista väkivaltaa 81 % vastanneista. Vajaa puolet vastanneista (38 %) kertoi havainneensa nuorten välillä seksuaalista väkivaltaa. 6 % vastanneista valitsi vastausvaihtoehdon joku muu, mikä. Vastauksissa nimettiin taloudellinen väkivalta sekä läpällä toimiminen.

Kuvio 5. Mitä väkivallan muotoja olet havainnut nuorten välillä työssäsi?

Ensimmäisessä avoimessa kysymyksessä pyydettiin kuvailemaan nuorten välistä väkivaltaa nuorten parissa työskentelevien ammattilaisten näkökulmasta. Vastanneiden ammattilaisten vastauksista (kuvio 6.) nousi esiin eniten väkivallan siirtyminen sosiaaliseen mediaan sekä väkivallan ihannoinnin lisääntyminen. Seuraavat kaksi yleisintä vastausta olivat väkivallan raaistuminen ja kuinka nuoret eivät tunnu ymmärtävän väkivallan vaikutusta. Muita esiin nousseita vastauksia olivat väkivallan monipuolistuminen, pitkittyminen, hyväksyminen, jengiytyminen sekä nuorten välinpitämättömyys väkivaltaista käytöstä kohtaan.

Vastanneiden mukaan sosiaalinen media aiheuttaa suuria haasteita puuttua nuorten väliseen väkivaltaan. Nuorten keskuudessa on hyvin yleistä kuvata väkivaltilanteita ja julkaista niitä verkossa. Usein väkivalta alkaa verkossa ja siirtyy fyysiseksi väkivallaksi, jolloin toiminta tulee vasta yleensä näkyväksi aikuisille. Vastauksista nousi esiin huoli nuorten suhtautumisesta väkivaltaan. Vastanneiden näkökulmasta väkivalta nuorten keskuudessa on normalisoitunut ja nuoret tuntuvat ihannoivan väkivaltaa sekä kokevat väkivallan olevan hyvä keino ratkaista keskinäisiä asioita.

Kuvio 6. Miten kuvailisit nuorten välistä väkivaltaa tänä päivänä työsi näkökulmasta?

6.3 Puuttumisen keinot tällä hetkellä

Seuraavassa kysymyksessä kartoitettiin aikuisten keinoja puuttua nuorten väliseen väkivaltaan. Eniten vastauksissa (kuviot 7.) nousi esiin vuorovaikutuksen ja keskustelun keinojen merkitys. Vastauksissa toistui vuorovaikutuksella luottamussuhteen luominen. Toiseksi eniten vastaajat olivat maininneet moniammatillisen yhteistyön merkityksen. Erityisesti yhteistyö poliisin kanssa nousi esiin vastauksista.

Lähes jokainen kyselyyn vastannut mainitsi, että väkivaltaan puuttumisen keinot ovat todella olemattomat. Vastauksista nousi esiin muutamia konkreettisia keinoja, mitä aikuiset voivat tarvittaessa väkivalta tilanteissa käyttää. Niitä ovat lakien määrittelemät erinäiset rajoitustoimenpiteet, kuten fyysinen kiinnipito, yhteydenpidon rajoittaminen ja liikkumisvapauden rajoittaminen. Muita keinoja mitä ammattilaisilla on jo käytössä ovat sovittelu, tulevaisuuden ajattelun lisääminen, teosta vastuuttaminen, palveluohjaus, oppilashuoltoryhmä, viestintä kodin ja koulun välillä, valvonta, ennaltaehkäisevä keskustelu, rikosilmoitus sekä lastensuojeluilmoitus.

Kuvio 7. Minkälaisia keinoja nuorten parissa työskentelevillä aikuisilla on puuttua väkivaltaan?

6.4 Tarvittavat keinot puuttumiseen

Seuraavaksi kartoitettiin tarvittavia keinoja puuttua nuorten väliseen väkivaltaan. Vastauksista käy ilmi (kuvio 8.), että nuorten kanssa työskentelevät aikuiset tarvitsevat enemmän tietoa ilmiöstä ja käytössä olevista työkaluista. Vastanneiden mielestä myös panostusta moniammatilliseen yhteistyöhön pitäisi lisätä. Tämä pitäisi sisällään muun muassa etsivän nuorisotyön, koulukuraattorit, koulupsykologit ja terveydenhoitajat.

Kolmanneksi eniten vastauksista nousivat esiin resurssit, säädökset sekä työntekijöiden työssä jaksaminen. Vastanneiden mielestä tarvittaisiin aluekohtaisia, koulukohtaisia ja valtakunnallisia uusia säädöksiä sekä lisää resursseja. Vastanneiden mielestä työntekijöiden jaksamista tukemalla olisi nuorten välisiin väkivalta tilanteisiin helpompi puuttua. Muita tarvittavia keinoja, mitä vastauksista nousi esiin, olivat yhteistyö huoltajien kanssa, tiukemmat rangaistukset, sosiaalisen median rajaaminen, tukihenkilö/pienryhmätyöskentely, kokemusasiantuntijat, Avekki-koulutus sekä tukiasunnot päihteidenkäyttäjille.

Kuvio 8. Minkälaisia keinoja aikuiset tarvitsevat puuttuakseen nuorten väliseen väkivaltaan?

7 Pohdinta

Tutkimuksessa oli tarkoituksena selvittää, minkälaista nuorten välinen väkivalta on tänä päivänä heidän kanssaan työskentelevien aikuisten näkökulmasta. Ilmiötä tutkittiin tutkimuskysymysten avulla, jotka olivat: Minkälaista nuorten välinen väkivalta on? Minkälaisia keinoja nuorten parissa työskentelevillä aikuisilla on puuttua väkivaltaan? Sekä minkälaisia keinoja aikuiset tarvitsevat puuttuakseen nuorten väliseen väkivaltaan? Kysely oli suunnattu nuorten kanssa työskenteleville aikuisille Keski-Suomen alueella.

Tutkimustuloksista käy ilmi, että yli puolet vastanneista (59 %) kertoo nuorten välisen väkivallan lisääntyneen heidän työnsä näkökulmasta. Noin kolmasosa kyselyyn vastanneista aikuisista kertoi kuulevansa väkivallan nuorten puheissa päivittäin ja erityistä huolta herättävä ilmiö oli nuorten suhtautuminen väkivaltaan sekä väkivallan normalisoituminen nuorten keskuudessa. Vastausten perusteella väkivallan ihannoiti on lisääntynyt ja se on siirtynyt huolestuttavissa määrin myös sosiaaliseen mediaan. Vastanneet kertoivat myös väkivallan raaistuneen nuorten välillä.

Tuoreimman kouluterveyskyselyn mukaan kiusaamisen kokemukset ovat lisääntyneet ja fyysinen väkivalta koulukiusaamisen muotona on lisääntynyt etenkin yläasteikäisillä pojilla. Tutkimuksen mukaan henkinen väkivalta on yleisempää tyttöjen keskuudessa, ja sitä kokeneiden määrä on kasvanut kahdessa vuodessa 15,7 prosentista 21 prosenttiin. (Keski-Suomessa koulukiusaaminen ja seksuaalinen väkivalta lisääntynyt 2024.) Myös opinnäytetyön tutkimuksen tulokset kertovat, että vastanneista 81 % olivat havainneet fyysistä väkivaltaa nuorten välillä ja 97 % vastanneista oli havainnut henkistä väkivaltaa nuorten välillä. Myös avointen kysymysten vastauksista käy ilmi, että fyysinen väkivalta on raaistunut nuorten välillä. Fyysistä väkivaltaa ikätovereiden välillä oli vuoden 2022 tutkimuksen mukaan kokenut kuitenkin vain viisi prosenttia yhdeksäsluokkalaisista. (Mielityinen, Hautamäki, Hakala, Fagerlund & Ellonen 2023, 33).

Tutkimuksessa kartoitettiin myös nuorten kanssa työskentelevien aikuisten keinoja puuttua väkivaltaan sekä tarvittavia keinoja, jotta puuttuminen olisi helpompaa. Vastauksista käy ilmi, että puuttumisen keinot ovat vähäiset. Vastauksista nousi esiin nuorten kanssa työskentelevien aikuisten tarve tiukempiin raameihin sekä tiukempiin rangaistuksiin. Vastausten perusteella aikuisilla pitäisi olla enemmän keinoja puuttua verkossa tapahtuvaan väkivaltaan esimerkiksi rajoittamalla kännyköiden käyttöä koulussa. Tulosten mukaan olisi tärkeää myös panostaa moniammatilliseen

yhteistyöhön sekä saada lisää tietoa ilmiöstä ja käytettävissä olevista työkaluista. Hamarus (2012) korostaa myös, että tietoa tulee olla saatavilla, jotta aikuisten on mahdollista puuttua nuorten väliin konflikteihin.

7.1 Luotettavuus ja eettisyys

Luotettavuuden tarkastelu tieteellisessä tutkimuksessa on tärkeää ja sitä tulee arvioida läpi prosessin. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuutta arvioidaan reliabiliteetilla sekä validiteetilla. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimustulosten pysyvyyttä, eli mikäli tutkimus toistetaan, tulokset olisivat samat. Validiteetilla taas varmistetaan, että tutkimuksessa tutkitaan tutkittavan ilmiön kannalta oikeita asioita. (Kananen 2010, 130.) Ulkoinen validiteetti mittaa sitä, kuinka hyvin tutkimustuloksia voidaan yleistää (Kananen 2015, 347). Luotettavuuden varmistamiseksi tulee tutkimuksen kohderyhmä kuvata tarkasti ja otantamenetelmät valita kohderyhmän sekä tutkittavan ilmiön mukaan. Sen lisäksi täytyy valita tutkittavan ilmiön kannalta oikeat mittarit ja määritellä käsitteet tarkasti. (Kananen 2010, 131–132.)

Reliabiliteettia on haastavaa arvioida tässä työssä, sillä tutkimusta tuskin toistetaan täysin samanalaisena. Myös tutkittavan ilmiön näkökulmasta täysin samanlaisten tutkimustulosten saaminen on epätodennäköistä. Kyselyyn olisi kaivattu enemmän vastauksia etenkin koulumaailmasta. Luotettavuutta tarkastellessa täytyy ottaa huomioon myös se seikka, että kyselyyn ovat todennäköisimmin vastanneet he, joita ongelma koskettaa. He ovat saattaneet kiinnittää huomiota kyselyyn esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Validiteetin varmistamiseksi käsitteet määriteltiin tarkasti ennen kyselylomakkeen laatimista. Kyselylomakkeen kysymykset laadittiin tutkimuskysymysten pohjalta, jotta ne vastaisivat mahdollisimman tarkasti tutkittavaa ilmiötä. Voidaan siis todeta, että kysymykset mittasivat tutkittavaa ilmiötä hyvin. Ulkoista validiteettia tarkastellessa voidaan todeta, ettei tutkimustuloksia voida yleistää koskemaan koko ilmiötä, sillä vastauksia ei tullut riittävästi. Luotettavuutta lisää kuitenkin se, että kaikki vastanneet edustivat tutkittavan ilmiön kannalta oikeaa kohderyhmää.

Opinnäytetyötä varten toteutettava kyselytutkimus suoritettiin Webropol- järjestelmän kautta. Kyselytutkimus oli suojattuna sovelluksessa tunnuksien takana ja se suoritettiin anonyymisti eli vastanneiden henkilötiedot eivät tulleet missään vaiheessa näkyviin. Kyselytutkimusta levitettiin eri

yhteistyötahojen kautta eikä se kohdistunut mihinkään tiettyyn organisaatioon, jolloin tutkimus ei tarvinnut tutkimuslupaa. Kyselytutkimuksen tulokset avataan kevään 2024 aikana opinnäytetyöhön, minkä jälkeen tuloksia ei enää hyödynnetä. Kyselytutkimuksen tulokset ovat luettavissa opinnäytetyöstä kevään 2024 opinnäytetyön julkaisun jälkeen.

Tutkimusetiikkaan liittyvä aineistonkeruuseen liittyvät kysymykset, aineistojen säilytys sekä käsittely ja aineiston asianmukainen arkistointi. Näiden lisäksi tutkimuksen eettisyyttä voidaan tarkastella tutkittavien kannalta. (Kuula 2006, 24.) Anonyymiyys kyselytutkimuksessa voi kärsiä, jos kyselyn taustakysymyksistä yksittäinen henkilö voisi olla tunnistettavissa esimerkiksi työpaikan puolesta. Myös avointen kysymysten kohdalla joku tietty vastaus saattaa vaarantaa vastaajan anonyymiyden. (Kuula 2006, 211–213.) Tässä opinnäytetyössä vastaajien henkilötietoja ei kerätty, mutta ammattinimike kysytään taustakysymyksissä. Tutkittava aihe oli kuitenkin laaja ja ammattinimikkeistä ei voitu tunnistaa esimerkiksi vastaajan työpaikkaa, koska ammattinimikkeet eivät liity suoraan mihinkään tiettyyn työpaikkaan. Avointen kysymysten kohdalla voi olla mahdollista tunnistaa esimerkiksi, että vastaaja työskenteli koulussa, mutta tiettyä oppilaitosta ei voitu tunnistaa.

7.2 Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuksen aineisto koostui kolmestakymmenestä kahdesta vastauksesta. Koska vastanneita oli koko perusjoukkoon nähden vähän, ei tuloksia voida yleistää koskemaan koko tutkittavaa ilmiötä Keski-Suomen alueella. Siitä huolimatta tutkimuksesta saatiin arvokasta tietoa tutkittavasta ilmiöstä etenkin avointen vastausten kautta. Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia ilmiönä nuorten välistä väkivaltaa ja selvittää nuorten kanssa työskentelevien aikuisten näkemystä ilmiöstä. Sen lisäksi tutkimuksessa haluttiin selvittää nuorten kanssa työskentelevien keinoja puuttua nuorten väliseen väkivaltaan sekä tarvittavia keinoja puuttua.

Tutkimustuloksista käy ilmi, että 6 % vastanneista näkee nuorten välistä väkivaltaa päivittäin, mutta sen sijaan 35 % vastanneista kertoi kuulevansa väkivallan nuorten puheissa päivittäin. Voidaan siis päätellä, että vaikka suoranaisesti väkivaltaa ei ole päivittäin, kuuluu se kuitenkin nuorten puheissa. Tätä tukee myös saadut tulokset avoimista vastauksista, joiden mukaan väkivallan ihannointi näkyy nuorten puheissa paljon sekä väkivallan normalisoituminen nuorten keskuudessa.

Avointen vastausten tuloksista nousee esiin huoli nuorten mielenterveydestä sekä käytöshäiriöistä. Vastauksista käy ilmi, että sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen vaikuttaa paljon nuoreen. Verkossa tapahtuvaan väkivaltaan on aikuisten hyvin vaikea puuttua. Väkivalta voi myös usein siirtyä verkosta kouluun ja toisin päin. Nuorten parissa työskentelevät aikuiset yrittävät luoda nollatoleranssin väkivallalle, mutta verkossa tapahtuva väkivalta vaikeuttaa aikuisten työskentelyä.

Melkein jokainen vastaajista mainitsi vastauksissaan huolen nuorten suhtautumisesta väkivaltaan. Nuoret tuntuvat ihannoivan väkivaltaa ja suhtautuvat siihen hyvin välinpitämättömästi. Nuoret eivät tunnu ymmärtävän väkivallan seurauksien vakavuutta eikä sitä osata enää juurikaan pelätä. Sosiaalinen media ruokkii nuorten keskuudessa väkivalta käyttäytymistä. Vastaajat ovat huomanneet, että nuoret katsovat verkosta väkivaltamyönteisiä videoita ja myös itse kuvaavat väkivaltatilanteita, minkä jälkeen jakavat niitä sosiaalisen median alustoilla muille nuorille. Sosiaaliseen mediaan julkaistuilla videoilla nuoret pyrkivät nöyryyttämään uhria julkisesti sekä hakevat reaktiota muilta nuorilta.

Avoimista vastauksista käy myös ilmi, että väkivallan avulla nuoret myös niin sanotusti ansaitsevat paikkansa ryhmässä. Väkivaltaisella käytöksellä nostatetaan omaa egoa sekä myös suojataan itseä, ettei itse joutuisi väkivallan kohteeksi. Usein väkivallan avulla haetaan ”oikeutta” jollekin asialle tai kostetaan jostain asiasta. Avoimista vastauksista nousi myös esiin väkivallan monimuotoistuminen sekä sen aseellistuminen. Vastaajat viittasivat useaan otteeseen myös, että väkivaltaiseen käytökseen vaikuttaa usein alkoholi ja huumeet. Isoin toive vastaajilta koski resursseja. Valtava tarve olisi saada resursseja ennaltaehkäisevään työhön, jotta mahdollisimman paljon nuoria tavoitettaisiin oikeaan aikaan ennen kuin väkivaltainen käytös muodostuu normaaliksi.

Avointen kysymysten vastanneiden vastauksista nousee päällimmäisiksi tunteiksi huoli ja pelko nuorten käytöksestä. Vastaajat tuovat avoimissa kysymyksissä paljon esiin ennaltaehkäisevien palveluiden ja toimien lisäämisen tarpeellisuutta sekä lasten ja nuorten vanhempien vanhemmuuden tukemisen merkitystä. Vastaajat myös korostavat vastauksissaan moniammatillisen yhteistyön merkitystä, erityisesti toivotaan viranomaisilta matalaa kynnystä puuttua nuorten väliseen väkivaltaan.

Voisiko väkivaltaista käytöstä ennaltaehkäistä jo ennen ensimmäistä väkivaltatekoa esimerkiksi tunnetaitojen opettamisella tai ruutuajan rajaamisella? Olisi tärkeää saada varhaista tukea nuorille, jotka kamppailevat mielenterveysongelmien kanssa, jotta ongelmat eivät moninaistu ja laajene. Perheet tarvitsevat tukea kasvatukseen ja eri haasteisiin nuorten kanssa. Pelkkä väkivallan vaarojen valistus ei välttämättä auta, tärkeää on myös ilmaista nuorelle, että hänestä välitetään ja häntä rakastetaan. Kaikki nuoret tekevät virheitä elämässä, mutta yksi virhe ei saisi määritellä nuorta. Läheisen aikuisen pitäisi olla nuoren tukena, kuuntelevana olkapäänä ja tarvittaessa hankkia tarvittavaa apua nuorelle. Kysymyksiä herättää myös se, että kuinka tavoittaa ne nuoret, jotka eivät käytä mitään nuorisopalveluita tai ole lastensuojelun asiakkaita. Näiden nuorten kohdalla vastuu ongelmakäyttäytymisen huomaamisesta jää automaattisesti koulujen henkilökunnalle, missä taas kysymykseksi nousee, pystyykö yksi opettaja huomaamaan sekä puuttumaan kaikkeen ongelmalliseen käytökseen. Jatkotutkimuksen voisi kohdentaa ennaltaehkäiseviin palveluihin.

Lähteet

- Ahlgren, L., Kiuru, E., Pönkänen, L. & Rajakaltio-Kiuru, K. 2023. Seksuaaliväkivallan vaikutukset. Teoksessa Bildjusckin, K. (toim.) Seksuaaliväkivaltatyön perusteet. 92–98.p.
- Arkio, M., Kreivi, J., Kontunen, R. & Saukko, M. 2011. Lapsi ja nuori rikoksen uhrina. Teoksessa Åberg, L-K. (toim.) Rikoksen uhrin käsikirja. 128, 130–131, 137–138.p. Juva: Bookwell Digital.
- Berg, P. & Myllyniemi, S. 2013. Nuoria liikkeellä. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. Verkkojulkaisu. 14.–15.p. Viitattu 06.05.2024. https://issuu.com/tietoanuorista/docs/nuorten_vapaa-aikatutkimus_2013.
- Bildjusckin, K., Ewalds, H., Hietamäki, J., Kettunen, H., Koivula, T., Mäkelä, J., Nipuli, S., October, M., Peltonen, J. & Siukola, R. 2019. Väkivaltakäsitteiden sanastoa. 5, 9.p. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 5.2.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139150/URN_ISBN_978-952-343-211-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Bildjusckin, K., Ewalds, H. & Siukola R. 2019. Väkivallan monet kasvot – ja termit. Rikosuhripäivystys verkkosivu. Viitattu 04.02.2024. <https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-2-2019/5035-2/>.
- Elo, S., Kajula, O., Kääriäinen, M. & Tohmola, A. 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. 4–6.p. Viitattu 25.2.2024. <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987/78028>.
- Fyysinen väkivalta. 2019. Nollalinjan nettisivut. Viitattu 1.3.2024. <https://nollalinja.fi/mika-on-vakivaltaa/fyysinen-vakivalta/>.
- Hakkarainen, L. 2019. Digitaalinen väkivalta parisuhteessa ja sen jälkeen. Opas väkivallan kokijalle, ammattilaiselle ja läheiselle. 13–14, 16.p. Naisten Linja Suomessa ry. Tallinna: K-Print.
- Hamarus, P. 2012. Ei haukku haavaa tee. Puhutaan yhdessä kiusaamisesta. 24–26, 33–35, 38, 40.p. Jyväskylä: PS Kustannus.
- Hamarus, P., Holmberg-Kalenius, T. & Salmi, S. 2015. Opas kiusaamisen jälkihoitoon. 50–53.p. Juva: Bookwell Oy.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 45, 47–49.p. Porvoo: Bookwell Oy.
- Hirsivaara, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 130–131.p. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino
- Huhtalo, P., Kuhanen, J. & Pyykkö, E. 2003. Kotona turvassa. Katkaise väkivallan kierre. 9.–11.p. Helsinki: SMS-Tuotanto Oy.
- Kallio, M. 2015. Oon siellä jossain mun. Seksuaalisesta väkivallasta toipuminen. 10–12.p. Helsinki: Väestöliiton Familia Oy.

Kananen, J. 2011. Kvantti. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. 12, 17.p. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja- sarja.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. 75, 130–132.p. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja- sarja.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun.

Kannisto, N. & Kiuru, E. 2023. Seksuaaliväkivalta nuoruusiässä. Teoksessa Bildjuschkin, K. (toim.) Seksuaaliväkivaltatyön perusteet. 133, 134, 139, 144.p.

Kervinen, H. & Hintikka, S. 2015. Välittäminen kannattaa! Seksuaaliväkivaltatyön toimivat käytännöt. VÄLITÄ! -seksuaaliväkivaltatyön verkostohanke. 9–10, 12–15.p. Tampere: Viestipaino Oy.

Keski-Suomessa koulukiusaaminen ja seksuaalinen väkivalta lisääntynyt. 2024. Keski-Suomen hyvinvointialueen nettisivut. Viitattu 17.3.2024. <https://www.hyvaks.fi/uutiset/kouluterveyskysely-keski-suomessa-koulukiusaaminen-ja-seksuaalinen-vakivalta-lisaantynyt>.

Kiusaajien luvattu maa. 2023. MOT dokumentti. Viitattu 01.02.2024. <https://areena.yle.fi/1-63858260>.

Kjällman, P. & Westman, K. 2011. Henkinen väkivalta. Teoksessa Åberg, L-K. (toim.) Rikoksen uhrin käsikirja. 76–77.p. Juva: Bookwell Digital.

Kreivi, J. 2019. Grooming on uhka lasten turvallisuudelle. RIKU- lehden julkaisu. Viitattu 9.5.2024. <https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-3-2019/grooming-on-uhka-lasten-turvallisuudelle/>

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. 211–213.p. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino Oy.

Mielityinen, L., Hautamäki, S., Hakala, V., Fagerlund, M. & Ellonen, N. 2023. Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022. Määrät, piirteet ja niiden muutokset 1988–2022. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023:5. 29,33, 96–98.p. Viitattu 28.1.2023. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164616/STM_2023_5_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Mistä nuorten katuväkivalta ja jengiytyminen johtuu ja miten sitä voi ehkäistä? N.d. Allianssi verkkosivu. Viitattu 09.02.2024. <https://nuorisola.fi/vaikuttaminen/nuorten-hyvinvointi-suomessa/mista-nuorten-katuvakivalta-ja-jengiytyminen-johtuu-ja-miten-sita-voi-ehkaista/>.

Nuorisolaki 1285/2016. Laki koskettaen nuorisoa. Annettu 21.12.2016. Viitattu 06.05.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>.

Nuorten lisääntynyt väkivalta on yhteiskunnallinen ongelma – tukipalvelut on saatava kuntoon. 2022. OAJ- verkkosivut. Viitattu 14.02.2024. <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/uutiset-ja-tiedotteet/2022/nuorten-lisaantynyt-vakivalta-on-yhteiskunnallinen-ongelma--tukipalvelut-on-saatava-kuntoon/>.

Nuorten välinen väkivalta. N.d. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen nettisivut. Viitattu 5.2.2024. <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/eri-ryhmat-ja-vakivalta/nuorten-valinen-vakivalta>.

Nuoruusikä. 2023. Mieli verkkosivut. Viitattu 01.02.2024. <https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/tietoa-mielenterveyden-vahvistamisesta/perheet/vanhemmuus/nuoruusika/>.

Nurmi, J.E., Ahonen, T., Lyytinen H., Pulkkinen P. & Ruoppila, I. 2015. Ihmisen psykologinen kehitys. 5. painos. Juva: Bookwell Oy. Viitattu 1.5.2024. <https://jyu.finna.fi>, Ellibslibrary.

Nyström, T. 2018. Käsikirja: Stoppi koulukiusaamiselle. Havaitsemisesta tulokselliseen toimintaan. 19-21. p.

Preventing youth violence: an overview of the evidence. 2015. World health organization julkaisu. 10-11. p. Viitattu 09.02.2024. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/181008/9789241509251_eng.pdf.

Preventing youth violence: opportunities for action. 2014. National center for injury prevention and control, division of violence prevention. 13, 16.p. Viitattu 16.02.2024. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED556347.pdf>.

Rytkönen, M. 2014. Nuorten vakava väkivalta ja sosioemotionaalinen terveys. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti 51. 64–65.p. Viitattu 1.12.2023. <https://journal.fi/sla/article/view/41369>.

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. N.d. Digitaalinen väkivalta. Verkkokoulutus. Viitattu 15.1.2024. <https://thl.fi/palvelut-ja-asiointi/verkkokoulut#digitaalinen>.

Tiiri, E. 2022. Bullying among school-aged children and adolescents. Prevalence of Bullying Victimization, Mental Health Symptoms Associated with Bullying Victimization, Relative Age Effects and Bullying as a Predictor of Later Violent Offenses. Väitöskirja. 14.p. Turun yliopisto, kliininen laitos, lääketieteellinen tiedekunta. Viitattu 5.2.2024. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/173010/Annales%20D%201672%20Tiiri%20DISS.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Turkka, H. & Saarholm, J. 2021. Lasten ja nuorten konfliktit. Opas haastavien ristiriitojen ratkaisuun. 63, 66–67, 71.p. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä. Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. 23–25, 68.p. Keuruu: PS-kustannus.

Väkivallan määrittely ja lainsäädäntö. 2024. Opetushallitus verkkosivu. Viitattu 08.02.2024. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/vakivallan-maarittely-ja-lainsaadanto>.

Väkivallan yleisyys lasten ja nuorten kokemana. 2024. Opetushallitus verkkosivut kouluterveyskyselyn tulokset. Viitattu 07.02.2024. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/vakivallan-yleisyys-lasten-ja-nuorten-kokemana>.

Youth. N.d. United nations verkkosivut. Viitattu 06.05.2024. <https://www.un.org/en/global-issues/youth>.

Liitteet

Liite 1. Tutkimuksen kyselylomake

Nuorten välinen väkivalta

Hei nuorten kanssa työskentelevä tärkeä aikuinen!

Olet kyselyn kohderyhmää, mikäli työskentelet 13–20-vuotiaiden nuorten kanssa.

Olemme kaksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun loppuvaiheen sosionomiopiskelijaa. Teemme opinnäytetyötä nuorten välisestä väkivallasta, sen vaikutuksista sekä ammattilaisten keinoista puuttua väkivaltaan. Tutkimuksessa on rajattu pois väkivallan muodoista lähisuhdeväkivalta. Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä Kriisikeskus Mobilen kanssa ja tuloksia tullaan käyttämään hankehakemuksessa. Hanke koskee nuorten välistä väkivaltaa.

Kyselyn avulla saamme arvokasta tietoa nuorten välisestä väkivallasta heidän kanssa työskentelevien näkökulmasta. Kyselyn avulla sinulla on mahdollisuus tuoda nuorten välistä väkivaltaa näkyväksi. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja se toteutetaan anonyymisti. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä yksittäistä vastaajaa voida tunnistaa. Vastaamiseen menee noin 10 minuuttia.

Kyselyssä on monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Voit vastata kysymyksiin valitsemalla mielestäsi sopivimman vaihtoehdon sekä avoimissa kysymyksissä vastaamalla mahdollisimman kattavasti kysytyyn kysymykseen.

Tutkimus valmistuu toukokuussa 2024 ja opinnäytetyö on valmistuttuaan luettavissa Theseus-julkaisuarkistossa.

Kiitos jo etukäteen sinulle kyselyyn vastaamisesta, jokainen vastaus on tärkeä!

1. Olen ymmärtänyt tutkimuksen tarkoituksen ja suostun vastausten hyödyntämiseen opinnäytetyössä

- Kyllä
 Ei

2. Millä ammattinimikkeellä työskentelet nuorten kanssa?

- Nuorisotyöntekijä/Nuoriso-ohjaaja
  - Opettaja
  - Koulukuraattori
  - Kasvatusohjaaja
  - Väkivaltatyöntekijä
  - Koulunkäynninohjaaja
  - Joku muu, mikä?
-

3. Onko nuorten välinen väkivalta työsi näkökulmasta lisääntynyt viimeisen vuoden aikana?

- Kyllä
- Ei

4. Kuinka usein näet tai tunnistat nuorten välistä väkivaltaa työssäsi?

- Päivittäin
- Viikoittain
- Kuukausittain
- Harvemmin

5. Kuinka usein kuulet nuorten puhuvan keskenään väkivallasta työssäsi?

- Päivittäin
- Viikoittain
- Kuukausittain
- Harvemmin

6. Miten kuvailisit nuorten välistä väkivaltaa tänä päivänä työsi näkökulmasta?

---

7. Mitä väkivallan muotoja olet havainnut nuorten välillä työssäsi?

- Henkinen väkivalta
- Fyysinen väkivalta
- Digitaalinen väkivalta

-
- Seksuaaliväkivalta
  - Koulukiusaaminen
  - Jokin muu, mikä?
-

---

8. Minkälaisia työkaluja sinulla on työssäsi puuttua nuorten väliseen väkivaltaan?

---

9. Mitä työkaluja tarvitsisit työhösi, jotta voisit paremmin puuttua nuorten väliseen väkivaltaan?

---

10. Sana on vapaa!
